

**ASOCIAȚIA ROMÂNĂ DE ISTORIE A PRESEI:
DESPRE MEDIA CA OGLINDĂ A SOCIETĂȚII**

**THE ROMANIAN ASSOCIATION OF PRESS HISTORY:
ABOUT THE MEDIA AS SOCIETY'S MIRROR**

Cătălin Negoită,

conf. univ. dr. habil.

Universitatea „Dunărea de Jos” din Galați

ORCID: 0009-0002-8535-8759

CZU: 070(498)

Abstract:

The Romanian Association of Press History (ARIP) aims to study the history of the press, an insufficiently researched field, for ideological reasons or for lack of interest. The ARIP started in 2007, the date of the first congress at which topics from this sphere of interest were debated. Since then, ARIP has organized 15 congresses, published 15 volumes, including sustained communications, edited the Romanian Journal of Press History and created branches in Moldova, Ukraine, Hungary and the Republic of Serbia, becoming one of the most respectable academic associations.

Keywords: *press, academic association, congresses, research, branches*

Introducere

S-a spus, adesea, că media, de oricare fel ar fi, reprezintă o oglindă a societății, un martor al unei epoci istorice, ce contribuie în mod decisiv la recompunerea tabloului general al societății, în faza ei modernă de dezvoltare.

Există opinia, larg împărtășită în istoriografia românească, conform căreia presa este un instrument extrem de subiectiv în ceea ce privește analizarea unei anumite perioade istorice, în definirea formelor de dezvoltare a societății, în analiza vieții politice, economice, sociale, culturale. Argumentul cel mai des invocat este acela că presa a fost, în orice epocă istorică, nu doar câine de pază al democrației, ci, din nefericire, și „dulău” devotat stăpânilor de sorginte politică și/sau economică. Fără îndoială că, din acest punct de vedere, nu se poate nega un anumit tip de subiectivism dar, întrebăm noi, societatea, în ansamblul ei, nu este subiectivă? Analizând opiniile oamenilor politici, nu constatăm același subiectivism? Cu ce ar fi mai realistă analiza doctrinei și activității practice a unei formațiuni politice, în comparație cu activitatea presei?

Analiza poate merge mai departe, în zona economică, socială, chiar culturală, fapt care demonstrează că putem trage concluzii diferite, analizând curente de opinie diferite. Și atunci, ce e de făcut? Credem că să cunoaștem activitatea presei, să o analizăm minuțios, să o raportăm la realitățile politico-

sociale dintr-o anumită perioadă de timp, să analizăm gradul libertății cuvântului, pentru a putea înțelege de ce aceasta a avut anumite forme de exprimare. Pentru că, într-un fel activează media, într-un regim totalitar/autoritar, fiind cenzurată la maxim, și cu totul alta este situația într-o democrație. Cu alte cuvinte, putem afirma că presa este o oglindă a societății, cu bunele și mai puțin bunele acesteia. Această presă se adresează consumatorilor de media din perioada analizată, prin urmare, se raportează la fenomene, acțiuni, informații care se încadrează în agenda cititorului.

Istoria presei în România comunistă

În România, analiza fenomenului mediatic, din perspectivă istorică, s-a făcut extrem de fragmentar. În perioada comunistă, majoritatea ziarelor și revistelor din interbelic a fost pusă la index, acestea fiind considerate „instrumente de exploatare ale regimului burghezo-moșieresc, de tristă amintire”. Odată cu instaurarea primului guvern procomunist, condus de Petru Groza, la 6 martie 1945, girat de prezența armatei ruse de ocupație, s-a accentuat politica represivă la adresa tipăriturilor și jurnaliștilor considerați a fi „fasciști”, „dușmani ai URSS” și ai tendințelor de democratizare a țării.

După modelul proceselor de la Nürnberg, „la 30 mai 1945 începea, în București, procesul ziaristilor <criminali de război și vinovați de dezastrul țării>, așa cum a fost el intitulat de autoritățile comuniste. Printre cei 12 acuzați se aflau poezii Radu Gyr și Nichifor Crainic, jurnaliștii Pamfil Șeicaru, Stelian Popescu, Ilie Rădulescu și mulți alții. Aceștia erau acuzați că susținuseră propaganda regimului Ion Antonescu, instigând la ură rasială, la declanșarea războiului în răsărit și contribuind la dezvoltarea fascismului în România.”¹

Procesul a fost judecat de un ilegitim Tribunal al Poporului, iar „acuzatorii publici au fost Constantin Vicol, Alexandra Sidorovici (soția lui Silviu Brucan), Ion D. Ioan și Avram Bunaciu. Desfășurat după modelul proceselor politice sovietice, procesul ziaristilor a fost însoțit de demonstrații ale <oamenilor muncii> din București, care cereau condamnarea la moarte a acuzaților”². În condițiile în care liderii comuniști de la București trebuiau să ofere garanții de loialitate absolută, Kremlinului, pedepsele aplicate au fost deosebit de dure: „Procesul s-a încheiat la 4 iunie 1945, cu sentințe cumplite: Pamfil Șeicaru și Grigore Manoilescu, fugiți din țară, au primit pedeapsa cu moartea, Nichifor Crainic (dispărut la acel moment) și

¹Redacția Cluj24.ro. *File de istorie / Procesul ziaristilor „criminali de război și vinovați de dezastrul țării” – 30 mai 1945*. Cluj-Napoca, 2020. Disponibil: <https://cluj24.ro/file-de-istorie-procesul-ziaristilor-criminali-de-razboi-si-vinovati-de-dezastrul-tarii-30-mai-1945-8959.html> (vizitat 12.03.2023).

² *Ibidem*.

Stelian Popescu au fost condamnați la muncă silnică pe viață, iar ceilalți au primit condamnări între 12 și 20 de ani. Poetul Radu Gyr a fost condamnat la 12 ani de detenție politică.”³

Și ziarele democratice au avut aceeași soartă, în anii de început ai „democrației populare”. Oficioul țărănist *Dreptatea* a fost interzis în același an 1945, după care, la presiunea cercurilor politice occidentale, a reapărut până la finele anului 1947, când a fost, din nou, interzis, de către comuniști, iar cea mai mare parte a echipei editoriale, alături de toți liderii Partidului Național Țărănesc au intrat în pușcăriile regimului totalitar. Aceeași soartă au avut-o și ziarele celorlalte formațiuni politice democratice, în frunte cu presa Partidului Național Liberal.

Presa de centru stânga, ce fusese interzisă de regimul legionar, apoi de cel al generalului Antonescu, s-a bucurat de puțini ani de aparentă „libertate a cuvântului”. Dacă legionarii o considerau „jidovită”, datorită existenței unui mare număr de jurnaliști de etnie evreiască, comuniștilor li s-a părut că nu este suficient de combativă; în consecință, au închis atât *Dimineața*, cât și *Adevărul* (1951). Ultimul ziar „burghez”, care a rezistat miraculos, a fost *Universul*, care a dispărut în anul 1953, după ce, în anul 1948, fusese naționalizat, fostul director, Stelian Popescu, fiind condamnat în procesul jurnaliștilor „vinovați de dezastrul țării.”

Comuniștii au falsificat grosolan alegerile parlamentare din anul 1946, iar la 30 decembrie 1947, l-au forțat pe Regele Mihai să semneze actul de abdicare, în aceeași zi proclamându-se Republica Populară Română. În condițiile în care întreaga putere politică se afla în mâinile comuniștilor, presa a devenit un instrument de propagandă al noului regim. Marile nume ale presei românești părăsiseră țara sau îmfundaseră pușcăriile comuniste, astfel că locul acestora a fost luat de tinerii „jurnaliști” proveniți din rândul clasei muncitoare, care întâreau acest segment al propagandei, alături de puținii jurnaliști de stânga, din perioada interbelică, ce nu fuseseră puși la index de noul regim, pentru „lipsă de fermitate în demascarea dușmanilor politici”. Un întuneric profund s-a lăsat peste ceea ce fusese presa de dinaintea instaurării regimului comunist de esență sovietică, în România. Mai ales în timpul „obsedantului deceniu”, nu se mai vorbea deloc despre ceea ce reprezentase presa interbelică, o presă dinamică, scrisă cu aplomb și talent. Singurele nume aduse în atenție erau cele ale jurnaliștilor de stânga, de la gazetele din Sărindar, dar și despre aceștia se scria fragmentar, deoarece, în ciuda orientării politice, nu se încadraseră în chenarele „jurnalisticului comunist.”

³ *Ibidem.*

În țară, cel mai citit ziar era *Scînteia*, oficios al partidului comunist, apărut în ilegalitate, din anul 1931, legalizat odată cu intrarea Armatei Roșii în țară, care l-a avut la cârmă, în primii ani de după război, pe Silviu Brucan, în calitate de redactor-șef adjunct. Acesta va recunoaște, în memoriile sale, editate după căderea comunismului, că echipa redacțională era formată din nepricepuți, unii dintre ei aproape analfabeți, alții nevorbitori de limbă română. Dar textele apărute în *Scînteia* erau vituperante. Iată unul dintre acestea: „Cu elan patriotic, cu o hotărâre nezdruncinată, clasa muncitoare din România pune temelia reconstrucției țării după devastările, jafurile și nelegiuirile bestiale ale călăilor naziști, antonescieni și legionari, pășind cu fermitate la ridicarea României democratice de mâine.”⁴

Cu aceleași formule bombastice opera întreaga presă aflată sub controlul comuniștilor, majoritatea articolelor atacând instituțiile societății interbelice și ridicând în slăvi realizările clasei muncitoare, aflată sub conducerea partidului care, la rândul său era vegheat, îndeaproape, de ochiul vigilent al oamenilor lui Stalin.

În acest peisaj arid, în iunie 1955 va apărea, în *Buletinul Oficial*, „Decretul pentru înlesnirea repatrierii unor cetățeni și foști cetățeni români și amnistierea celor repatriați”. Pentru ducerea la îndeplinire a acestei acțiuni, în vederea scindării opoziției anticomuniste din exteriorul țării, se va înființa Comitetul Român pentru Repatriere, cu sedii la București și Berlin. Comitetul avea un organ de conducere format din 15 membri, președinte fiind numit Constantin Agiu.⁵ Trompeta ideologică a acestui comitet, strict controlat de către Securitate, avea să fie ziarul *Glasul PATRIEI*, care va apărea din 1955 și până în 1972, când Nicolae Ceaușescu decide ca publicația să fie înlocuită cu alta, *Tribuna României*. Publicația prezenta România, exilului românesc, în culori vii, ca fiind o țară în continuă dezvoltare, în care cetățenii se bucură de toate drepturile și libertățile, inclusiv de un sporit nivel de trai, un loc privilegiat, în care spiritul crator se putea afirma, fără opreliști. Însoțite de fotografii sugestive, multe dintre ele retușate, articolele aveau priză la mulți dintre românii aflați în afara granițelor, iar tonul ziarului era cât se poate de convingător: „Știm că foarte mulți dintre voi sunteți încă tot flămânzi, lipsiți de adăposturi omenești și nu aveți ceea ce este mai principal și necesar omului: munca cinstită!”⁶

„*Glasul PATRIEI*, care era complet necunoscut în țară, a avut o echipă redacțională de excepție, condeieri de primă clasă, personalități ale publicisticii

⁴ Silviu Brucan. *Trădătorii clasei muncitoare vor fi nimiciți*. În: *Scînteia*, anul I (1944), nr. 96, 29 decembrie, p. 3.

⁵ Ana Selejan. *Glasul PATRIEI un „cimitir al elefanților” în comunism*. București: Editura Vremea, 2012, p. 10.

⁶ *Veniți acasă!* În: *Glasul PATRIEI*, an 1(1955), nr. 1, 10 decembrie, p. 1.

românești interbelice. Aceștia au imprimat ziarului un stil dinamic, vivace, convingător. Mulți dintre ei schimbaseră zeghea de deținut cu costumul, însă ieșiseră dintr-o închisoare pentru a intra în alta. Pentru că *Glasul PATRIEI* era o închisoare ideologică, un batalion disciplinar în care nu puteai să scrii într-un alt mod decât acela care îți era comandat de către patron. Iar patronul era partidul. Pentru acest proiect cu dublă valență, de a scinda opoziția anticomunistă din exterior și de a convinge o parte dintre românii aflați în Occident să se reîntoarcă acasă au fost reciclate nume sonore, precum Nichifor Crainic ori Radu Gyr, scoși din închisoare și primind șansa de a se reabilita, scriind pentru noua forță politică dominantă, dar și alți proscrisi, precum Constantin Noica, George Călinescu, Constantin C. Giurescu, Păstorel Teodoreanu, P.P. Panaitescu, Vladimir Streinu, Gheorghe Tătărescu, Athanase Joja, Cezar Petrescu, Tudor Arghezi, Șerban Cioculescu, D.D. Roșca, Ovid Crohmălniceanu, Ion Vinea, Henriette Yvonne Stahl, Dumitru Stăniloae⁷ și lista poate continua. Lângă aceste nume se strecurau și apologeții noii orânduiri, precum Zaharia Stancu ori Mihai Beniuc. Au colaborat cu poezii alte nume sonore: Nicolae Labiș, Victor Tulbure, Miron Radu Paraschivescu, Eugen Jebeleanu, Alexandru Andrițoiu, Nicolae Tăutu etc.

Prin urmare, tăcerea era profundă, în România, cu privire la istoria presei. După deschiderea ideologică de la jumătatea anilor '60, când temnițele comuniste s-au golit de deținuți politici, în încercarea regimului de a obține tehnologii avansate din partea Occidentului, au început să apară studii și volume în care era analizată activitatea presei, dintr-o anumită perioadă. Totuși, demn de semnalat, referirile la presă erau strict condiționate de importanța momentului analizat: Revoluția de la 1848, Unirea din 1959, Războiul de Independență, Primul Război Mondial, Marea Unire din 1918 etc. De asemenea, apăreau volume în care era adusă în atenție activitatea „jurnaliștilor progresiști” din interbelicul românesc, dar și cea a jurnaliștilor implicați în punerea bazelor mișcării socialiste în România (Constantin Dobrogeanu-Gherea).

Studierea istoriei presei, după căderea comunismului

În perioada comunistă, disciplina „Istoria presei române” s-a aflat în planul de învățământ al celei mai importante „fabrici de jurnaliști” din România comunistă. „În anul 1966, fosta Școală Superioară de Partid devine Academia de Studii Social-Politice <Ștefan Gheorghiu>, în cadrul căreia funcționa o catedră de

⁷ Ana Selejan, *op. cit.*, p. 9; Cătălin Negoită. „*Tribuna României*” – „*trompeta*” regimului comunist de la București pentru exilul românesc. În: Cătălin Negoită (coord.) *Presa românească în comunism*, volum în curs de apariție la Galați University Press.

Jurnalism, transformată, în anul 1969, în Facultatea de Ziaristică.⁸ Apăruse și un volum, cu același titlu, la Editura Academiei „Ștefan Gheorghiu”⁹, semnat de Constantin Antip, cel care preda această materie. Tot el publicase și alte studii de istoria presei. În ansamblu, însă, activitatea în acest domeniu era extrem de redusă.

După schimbarea de regim din decembrie 1989, lucrurile se modifică radical, în ceea ce privește domeniul de studii „Jurnalism”. În ianuarie 1990 se desființează Academia de Partid „Ștefan Gheorghiu” și apare Facultatea de Jurnalistică, în cadrul Universității București. În anul 2002, „numărul facultăților și al secțiilor de jurnalism ajungea la 22 (acreditate și autorizate) publice și private.”¹⁰ Mii de tineri s-au îndreptat către facultățile de jurnalism, vrăjiți de ineditul profesiei și decizi să devină nume sonore în presa scrisă sau în audiovizual.. În aceste condiții, în programa universitară a facultăților de profil a apărut și disciplina „Istoria presei”. Respectivul cursuri erau predate, la început, de profesori cu pregătire filologică și istorică, domeniile cele mai apropiate de acest subiect. Au apărut, de asemenea, cursuri de istoria presei, scrise de nume cunoscute ale lumii academice: Mircea Popa, Ilie Rad, Marian Petcu, Iulian Negrilă, Vasile Ilincan, Gabriela Nedelcu-Păsărin, Florin Ardelean etc.

Cu toate acestea, domeniul continua să fie insuficient explorat. Singura nișă „de succes” a acestuia era istoria presei literare, care beneficia de atenția filologilor. Pe de altă parte, istoriografia românească plătea, încă, tribut, vechii tendințe de a minimiza rolul presei în studierea și analiza unei epoci istorice. Se simțea nevoia impulsivării publicării studiilor pe acest segment, iar universitarii care au gândit proiectul Asociației Române de Istorie a Presei au avut în vedere exact acest deziderat.

Nașterea Asociației Române de Istorie a Presei

Profesorul universitar Ilie Rad povestește, în primul număr al Revistei Române de Istoria Presei, cum s-a născut ideea asociației: „Ideea apariției acestei reviste aparține colegului nostru, Marian Petcu, de la Universitatea din București. Ea a fost lansată în toamna anului 2006, la Cluj-Napoca, unde a avut loc cel de-al IV-lea Simpozion Național de Jurnalism, cu tema Presa scrisă românească - trecut,

⁸ Marian Petcu. *Învățămintul jurnalistic din România. O cronologie*. În: Ilie Rad (coord.). *Industria media. Învățămintul jurnalistic*. București: Editura Tritonic, 2014, p. 139.

⁹ Constantin Antip. *Istoria presei române*. București: Editura Academiei „Ștefan Gheorghiu”, Facultatea de Ziaristică, 1979.

¹⁰ Marian Petcu, *op. cit.*, p. 141.

prezent și perspective. Tot atunci s-a născut și Asociația Română de Istorie a Presei, care are deja statut juridic.”¹¹

Același Ilie Rad, în editorialul-program din Revista Română de Istoria Presei, explică motivele care au condus la nașterea asociației: „Întinsă pe o durată de peste două secole, presa românească are o istorie cu adevărat fascinantă. [...] În ciuda acestei istorii ilustre, presa noastră nu beneficiază de o abordare științifică, în ansamblul ei”.¹² Autorul susține că analiza istoriei presei românești este importantă din mai multe motive: „Mai întâi, avem obligația de a recupera trecutul nostru cultural, jurnalistic și comunicațional, fără patimă și fără amprentele ideologiilor. În al doilea rând, pentru că se pot identifica articole din reviste mai mult sau mai puțin obscure, la care au colaborat unii dintre cei mai mari scriitori români. [...] În al treilea rând, o cercetare obiectivă poate restabili adevărul despre anumite publicații, adevăr falsificat din rațiuni ideologice. [...] În al patrulea rând, studiile care se vor publica în noua revistă vor fi pietre de temelie pentru zidirea edificiului final, un tratat al presei românești, cum există în toate culturile care se respectă.”¹³

De la ideea profesorului Marian Petcu și până la punerea sa în practică nu a trecut multă vreme, astfel încât, în anul 2007, la cel de-al V-lea simpozion organizat de profesorul Ilie Rad, la Universitatea Babeș-Bolyai din Cluj-Napoca, se pun bazele Asociației Române de Istorie a Presei, „o organizație ce promovează studiile și cercetările în domeniul istoriei presei și coordonează preocupările universitare și extra-universitare deja existente în cadrul circumscris disciplinei, în vederea favorizării cunoașterii acesteia și a constituirii unei comunități științifice de specialitate, apte să îndeplinească exigențele cerute în acest domeniu. la nivel internațional”.¹⁴

Din nucleul care a pus în practică acest proiect făceau parte universitarii: Ilie Rad (Universitatea Babeș-Bolyai din Cluj-Napoca), care va fi, vreme de opt ani, președintele ARIP, Marian Petcu (Universitatea București), Aurelia Lăpușan (Universitatea „Ovidius” din Constanța), Silvia Grossu (Universitatea de Stat din Moldova), Gabriela Nedelcu-Păsărin (Universitatea din Craiova), Ion Zainea (Universitatea din Oradea), Ioan David (Biblioteca Academiei Române - Filiala Timișoara), Răduț Bîlbîie (Academia Forțelor Terestre Sibiu) etc.

În comunicatul dat publicității, Asociația Română de Istorie a Presei își propunea:

¹¹ Ilie Rad. *La început de drum*. În: *Revista Română de Istoria Presei*, Anul I (2007), nr. 1, p. 5.

¹² *Ibidem*.

¹³ *Ibidem*.

¹⁴ *Despre noi*. În: *Asociația Română de Istorie a Presei*, site oficial. Disponibil: <https://asociatiaromanadeistoriapresei.ro/> (vizitat la 10.03.2023).

„- coordonarea unei activități științifice constante în domeniu (editarea și difuzarea unei publicații seriale de specialitate, organizarea de simpozioane și congrese);

- încurajarea unui schimb internațional de materiale științifice la nivel instituțional și înlesnirea unei racordări eficiente la mediile științifice internaționale ale cercetătorilor români;

- stabilirea unor legături și a unor colaborări cu alte instituții și asociații cu profil înrudit din țară și străinătate prin organizarea de sesiuni de comunicări și conferințe;

- sprijinirea și stimularea oricăror acțiuni de cercetare și studiu al disciplinei prin acordarea de burse;

- constituirea unei biblioteci care să ofere posibilitatea consultării unor lucrări și periodice de specialitate;

- realizarea unui muzeu al presei românești;

- publicarea de traduceri de specialitate, precum și a unor lucrări originale, sub formă de volume;

- instituirea de premii, organizarea de concursuri.”¹⁵

Boardul director al asociației cuprindea, pe lângă președinte, pe președinții de filiale, organizate pe regiuni istorice, care îndeplineau și funcția de vicepreședinți naționali ai ARIP.

Cu aceste deziderate, Asociația Română de Istorie a Presei pornea la drum, dorind să răzbată în noianul de asociații și organizații profesionale din toate domeniile vieții sociale, economice și culturale, și să devină un punct de reper în cercetarea de specialitate.

În intervalul 2008-2022, Asociația Română de Istorie a Presei a organizat 15 congrese, cu tematici anunțate, la care au participat profesori din învățământul universitar și preuniversitar, cercetători științifici, arhiviști, jurnaliști, bibliotecari, masteranzi și doctoranzi, preoți, alți pasionați de istoria presei. Acest domeniu de graniță între jurnalism și istorie a fost disecat în întâlnirile anuale, la congrese, apoi la conferințele organizate sub egida ARIP, care au îmbogățit semnificativ studiile și cercetările din acest domeniu.

Practica asociației a fost aceea de a organiza congresele în parteneriat cu universități din România, dar și din Republica Moldova și Republica Serbia, la care s-au asociat și alte organisme științifice, academice, culturale.

¹⁵ *Ibidem.*

Activitatea Asociației Române de Istorie a Presei în perioada 2008-2023

Primul Congres Național de Istorie a Presei s-a desfășurat la Arad, în anul 2008, ARIP având partener Universitatea de Vest „Vasile Goldiș” din localitate. Pentru întâia oară erau aduse în fața publicului interesat exclusiv studii privind istoria presei din regiuni istorice diverse ale țării (presa regională din Dobrogea, Basarabia, Banat, Bucovina), presa minorităților etnice, tipuri de manipulare în presă, figuri de jurnaliști, reviste și ziare care au marcat istoria României interbelice etc.

„[...] principala miză științifică a acestei reuniuni este discutarea și definitivarea metodologiei de lucru pentru proiectul Istoria presei din România în date [...]”¹⁶

Volumul congresului de la Arad a apărut la Editura „Vasile Goldiș” University Press, în același an, cu titlul *Studii și cercetări de istorie a presei I*¹⁷

Succesul primului congres a întărit convingerea boardului asociației că se află pe drumul cel bun, drept pentru care, anul următor, în 2009, în colaborare cu Universitatea „Petre Andrei” din Iași, în capitala Moldovei se deschideau lucrările celui de-al doilea Congres Internațional de Istorie a Presei, care avea ca temă „180 de ani de presă românească.”

La manifestarea academică de la Iași au fost înscriși peste 100 de participanți, reprezentând 31 de universități din România, R. Moldova, Ucraina, Bulgaria și Austria, dar și numeroase instituții media, muzee, biblioteci, precum și institute ale Academiei Române, Arhivelor Naționale ori Ministerului Educației. Cu această ocazie a fost făcută o trecere în revistă a etapelor de dezvoltare a presei, în teritoriile istorice locuite de români. „Congresul este consacrat aniversării a 180 de ani de la apariția primelor ziare românești - *Curierul românesc*, editat de Ion Heliade Rădulescu la București și *Albina românească*, editat de Gheorghe Asachi la Iași.”¹⁸

Și acest congres a avut parte de un volum, care cuprindea cele mai interesante comunicări, titlul fiind *Studii și cercetări de istorie a presei II*.¹⁹

¹⁶ Daniel Mureșan. *Sălăjeni la primul Congres Național de Istorie a Presei*. Zalău, 2008. Disponibil: <https://www.magazinsalajejan.ro/cultura/salajeni-la-primul-congres-national-de-istoria-presei> (vizitat la 12.03.2023).

¹⁷ Marian Petcu (coord.). *Studii și cercetări de istorie a presei*, Arad: „Vasile Goldiș” University Press, 2008.

¹⁸ Universitatea Ovidius. *Congres Internațional de Istorie a Presei, 27.03.2009*. Constanța, 2009. Disponibil: <https://www.ziuaconstanta.ro/informatii/universitatea-ovidius-comunicate/congresul-international-de-istorie-a-presei-27-03-2009-252100.html> (vizitat 12.03.2023).

¹⁹ Universitatea „Petre Andrei” din Iași, Asociația Română de Istorie a Presei. *Studii și cercetări de istorie a presei, vol. II*. Iași: Editura Junimea, 2009.

În anul 2010, în colaborare cu Universitatea „Constantin Brâncoveanu”, din Pitești, Asociația Română de Istorie a Presei organiza cea de-a treia ediție a Congresului Internațional de Istorie a Presei, care s-a bucurat de același interes în rândul cercetătorilor din acest domeniu. Tema congresului a fost „Locul presei regionale românești în context european”, iar comunicările susținute au tratat, deopotrivă, aspecte ce țineau de presa scrisă, dar și de radio și televiziune. Organizatorii făceau precizarea că „toate lucrările prezentate, precum și recenziile cărților care se lansează cu această ocazie vor fi publicate într-un volum, ca și în cazul congreselor anterioare, și în *Revista română de istorie a presei*.”²⁰ Volumul congresului de la Pitești a purtat numele *Presa locală și regională românească în context european*.²¹

În 2011, Congresul Internațional de Istorie a Presei, ediția a IV-a, a fost găzduit de Universitatea „Ovidius” din Constanța, tema fiind „Presa română interbelică între mitologizare și recuperare critică”. Și de această dată, numărul participanților a trecut de 100, fiind reprezentate 26 de instituții de învățământ superior din România, R. Moldova, Serbia, Olanda și Israel, precum și trei academii, numeroase instituții media, institute de cercetare etc. Cu acest prilej au fost analizate particularitățile jurnalismului interbelic, precum și subiecte punctuale, precum presa Marii Uniri din 1918, presa religioasă, personalități și publicații de renume ale perioadei interbelice. „În premieră, anul acesta, în cadrul congresului, a fost instituit premiul pentru jurnalism ce poartă numele lui Nicolae Sever Cărpinișan – primul jurnalist licențiat al României. Primul laureat al acestui premiu a fost desemnat comandorul Marian Moșneagu, pentru performanțele sale jurnalistice și cercetare în domeniul istoriei marinești.”²²

Și de această dată a fost editat un volum care cuprindea comunicările prezentate la manifestarea academică.²³

În anul 2012, Congresul Internațional de Istorie a Presei, ediția a V-a, s-a desfășurat la Chișinău, grație parteneriatului dintre ARIP și Universitatea de Stat din Moldova, tema abordată fiind „Mass-media, între document și interpretare”.

²⁰ Anca Chicu. *Al treilea Congres Național de Istorie a Presei, găzduit de Pitești*. Constanța, 2010. Disponibil: <https://m.ziuaconstanta.ro/stiri/cultura/al-treilea-congres-national-de-istorie-a-presei-gazduit-de-pitesti-87242-272314.html> (vizitat 12.03.2023).

²¹ Gabriela Rusu-Păsărin (coord.). *Presa locală și regională românească în context european*. Pitești: Editura Independența Economică Publishing, 2010.

²² *Adevărul*, Congres Național de Istorie a Presei la Constanța. București, 2011. Disponibil: <https://adevarul.ro/stiri-locale/constanta/congres-national-de-istorie-a-presei-la-constanta-934154.html>, (vizitat 12.03.2023).

²³ Aurelia Lăpușan, Cristina Lazăr. *Presa română interbelică între mitologizare și recuperare critică*. Constanța: Ovidius University Press, 2011.

La congres a fost, din nou, trecută ștacheta celor 100 de participanți, fiind reprezentate peste 20 de universități, patru academii și numeroși alți participanți din România, R. Moldova, Ucraina, Elveția, Belgia și Spania. Au fost prezentate comunicări ce vizau metodologia predării jurnalismului, istoria presei basarabene, relația dintre media și politică, impactul new media asupra jurnalismului tradițional. Cu acest prilej, Silvia Grossu, președintele filialei Basarabia a Asociației Române de Istorie a Presei, avea să spună, într-un interviu: „Este un domeniu atât de puțin cercetat, istoria presei, și cu trecerea timpului presa capătă un statut de document credibil, de document căutat și în acest context trebuie să depunem multe eforturi și să cumulăm aceste eforturi ca să salvăm acest patrimoniu, buchia scrisă, realitatea redată ca de cronicari în paginile acestor ziare care dispar tot mai mult.”²⁴ Volumul congresului a apărut, în același an, la Chișinău.²⁵

Următorul Congres Internațional de Istorie a Presei s-a desfășurat la București, în anul 2013, în organizarea ARIP și a Universității București, Muzeului Național al Literaturii Române, tema manifestării fiind „Elita culturală și presa”. „Între subiectele propuse dezbaterii se numără: delimitări teoretice și metodologice în cercetarea istoriei presei, presa și elita în spațiul cultural românesc înainte de 1918, <mobilitatea elitelor> și evoluția presei în perioada interbelică, noua elită culturală și presa în comunism și postcomunism, scriitorii gazetari și publicațiile culturale *de direcție*, publicistica militarilor, elita și presa din diaspora.”²⁶

Volumul congresului a apărut la prestigioasa Editură Tritonic din București.²⁷

În anul 2014 se împlinea un secol de la debutul Primului Război Mondial, drept pentru care, ediția a VII-a a Congresului Internațional de Istorie a Presei, desfășurată la malul Dunării, având ca organizatori Universitatea „Dunărea de Jos” din Galați și ARIP, a tratat această tematică. A fost o ediție cu un număr record de participanți, veniți din toate regiunile istorice locuite de români și un bun prilej, pentru cei prezenți, de a afla amănunte inedite despre modul în care a reflectat presa românească a începutului de secol XX, declanșarea Marelui Război, dar și despre

²⁴ Alexandru Canțir, Liliana Barbăroșie. *Istoria presei și presa în istorie*. Republica Moldova, 2012. Disponibil: <https://moldova.europalibera.org/a/24560655.html> (vizitat 12.03.2023).

²⁵ Silvia Grossu (coord.). *Mass-media, între document și interpretare*. Chișinău: Centrul editorial-poligrafic al USM, 2012.

²⁶ Altmariuspress, *Congresul Național de Istorie a Presei, Ediția a VI-a, București, 18-20 aprilie 2013*. 2013. Disponibil: <https://altmarius.ning.com/profiles/blogs/congresul-national-de-istorie-a-presei-editia-a-vi-a-bucuresti-18> (vizitat 12.03.2023).

²⁷ Răduț Bilbiie, Florin Șperlea, Mihaela Teodor (coord.). *Jurnalismul o preocupare a elitei*. București: Editura Tritonic, 2013.

participarea României la acest conflict, în scopul reîntregirii naționale. Nu a fost omisă presa minorităților, mai ales cea germană și maghiară din Transilvania și Banat, modul în care jurnaliștii imperiului au relatat despre intrarea Bucureștiului, în conflict. „În cadrul festiv al evenimentului s-au acordat câteva premii, obișnuite la congresele ARIP. Astfel, Premiul <Nicolae Sever Cărpinișan> a fost acordat lui Radu Macovei, pentru întreaga activitate jurnalistică. Express TV Galați a acordat premiul <Între oglinzi paralele> jurnalistului Nicolae Melinescu, iar Biblioteca Județeană V.A. Urechia a conferit Premiul <Urechia> conf. univ. dr. Marian Petcu, de la Universitatea din București, în vreme ce Filiala ARIP din Republica Moldova a acordat, prin reprezentantul său, conf. univ. dr. Maria Danilov, de la Academia de Științe a Moldovei, o distincție pentru Aurelia Lăpușan, președintele Filialei Dobrogea a ARIP.”²⁸

Volumul congresului de la Galați a apărut în anul 2015, la Editura Tritonic din București²⁹ și a primit premiul Fundației „Magazin istoric” pentru cea mai bună carte de istorie a aceluia an, alături de alte câteva apariții editoriale, semnate de istorici de renume din România.

Manifestarea științifică din anul 2015 a avut loc în Crișana, în „regia” Universității din Oradea și a Asociației Române de Istorie a Presei. Tema acestui congres a fost „Presa culturală”, evenimentul fiind dedicat împlinirii a 150 de ani de la înființarea prestigioasei reviste *Familia*. Ariile tematice au fost: evoluții și tendințe în presa literară, presa culturală și cenzura, polemici găzduite de revistele culturale, precum și criza de statut a revistelor culturale, după căderea comunismului. „Profesorul Ioan Rad, directorul ARIP, a anunțat că elementul de noutate al congresului din acest an îl reprezintă constituirea filialei asociației în Ungaria.”³⁰ Volumul congresului de la Oradea a apărut la editura universității din localitate.³¹

Anul 2016 i-a reunit pe participanții la cel de-al IX-lea Congres Internațional de Istorie a Presei în capitala Banatului, manifestarea fiind organizată de ARIP, în colaborare cu Academia Română, filiala Timișoara. Tema acestei ediții

²⁸ NapocaNews, *Al VII-lea Congres Național de Istorie a Presei*. Cluj-Napoca, 2014. Disponibil: <http://www.napocanews.ro/2014/04/al-vii-lea-congres-national-de-istorie-a-presei-2.html> (vizitat 12.03.2023).

²⁹ Cătălin Negoită, Zanfir Ilie (coord.). *Presa Primului Război Mondial*. București: Editura Tritonic, 2015.

³⁰ V.B., *Presa culturală, celebrată de Asociația Română de Istorie a Presei*. București, 2015. Disponibil: <https://www.rador.ro/2015/04/24/presa-culturala-celebrata-de-asociația-romana-de-istorie-a-presei/> (vizitat 12.03.2023).

³¹ Ion Zăineanu, Ioan Laza, Beata Menesi, Carmen Ungur-Brehoi (coord.). *Presa Culturală*. Oradea: Editura Universității din Oradea, 2015.

a fost „Tradiții ale presei științifice”, fiind analizată tipologia publicațiilor științifice, la 150 de ani de la înființarea Academiei Române. Ariile abordate au fost: „limbajul presei științifice, mass-media științifice, informația științifică în era Internetului, reviste de popularizare a științei, popularizarea mediatică a științei, figuri de jurnaliști din domeniul revistelor științifice.”³² Volumul congresului de la Timișoara a apărut la Editura Academiei Române și Editura David Press Print.³³

Cu ocazia acestui eveniment a fost înființată o filială a ARIP în Voivodina (R. Serbia), președinte fiind ales academicianul Costa Roșu. Tot acum a fost aleasă noua conducere a Asociației Române de Istorie a Presei, funcția de președinte revenindu-i conf. dr. Cătălin Negoită, de la Universitatea „Dunărea de Jos” din Galați.

Cel de-al X-lea Congres Internațional de Istorie a Presei s-a desfășurat la Cluj-Napoca, în anul 2017, în organizarea Universității Babeș-Bolyai și a ARIP, tema fiind „Tradiții ale presei religioase din România”. Au fost analizate teme privind „Presa religioasă, de la începuturi până azi, contribuția unor personalități la dezvoltarea presei religioase, presa ecleziastică, reper spiritual, științific și cultural, particularități culturale și politice ale presei religioase, limbajul presei religioase, presa religioasă și mediul on-line, presa religioasă și cenzura.”³⁴ Și această manifestare academică s-a bucurat de participarea unui număr mare de universitari, dar și a unor academicieni de renume, printre care Ioan Aurel Pop, la acea vreme, rector al Universității Babeș-Bolyai.

Volumul congresului, intitulat *Tradiții ale presei religioase*³⁵, a apărut în coordonarea profesorilor Ilie Rad și Carmen Țâgșorean.

Următoarea ediție a Congresului Internațional de Istorie a Presei a avut loc la Arad, în anul 2018, anul împlinirii unui secol de la făurirea României Mari. Manifestarea științifică a fost organizată de Universitatea de Vest „Vasile Goldiș” din Arad și Asociația Română de Istorie a Presei, iar tema congresului a purtat numele „Presa Marii Uniri”, care va fi și titlul volumului editat în coordonarea lui Marius Grec.³⁶ Ariile tematice au fost: precursori ai Marii Uniri, discursul pro-

³² Admin. *Congresul Național de Istorie a Presei ediția a IX-a*. 2016. Disponibi: <https://magazinistoric.ro/congresul-international-de-istorie-a-presei-editia-a-ix-a/> (vizitat 12.03.2023).

³³ Ioan David, Viviana Milivoievici (coord.). *Tradiții ale presei științifice*. București: Editura Academiei Române, Timișoara: Editura David Press Print, 2016.

³⁴ [Societatea de Științe Istorice din România](https://ssir.ro/blog/2017/01/06/congresul-national-de-istorie-a-presei-2017/). *Congresul Național de Istorie a Presei 2017*. București, 2017. Disponibil: <https://ssir.ro/blog/2017/01/06/congresul-national-de-istorie-a-presei-2017/> (vizitat 12.03.2023).

³⁵ Carmen Țâgșorean, Ilie Rad (coord.). *Tradiții ale presei religioase*. Cluj-Napoca: Editura Presa Universitară Clujeană, 2017.

³⁶ Marius Grec (coord.). *Presa Marii Uniri*. Arad: „Vasile Goldiș” University Press, 2018.

unionist în presă, rolul minorităților etnice în realizarea unirii, presa străină despre făurirea României Mari, periodice și jurnaliști implicați în opera de desăvârșire a unității naționale. „În deschiderea ședinței inaugurale a congresului, care a avut loc în Sala Regele Ferdinand a Palatului administrativ al municipiului Arad, ÎPS Timotei Sevițiu, arhiepiscop al Aradului, a aprins 'Candela Marii Uniri', arădenii dorind în acest fel să arate întregii lumi că în urmă cu 100 de ani aici s-au pus bazele Marii Uniri.”³⁷

Anul 2019 a fost momentul în care specialiștii și cercetătorii istoriei presei s-au întâlnit în capitala Moldovei, gazdele congresului fiind Universitatea „Al. I. Cuza” din Iași și Asociația Română de Istorie a Presei. Tema manifestării a purtat numele „190 de ani ce presă în spațiul de limbă română (1829-2019)”. Printre ariile de interes s-au numărat: „Țările Române și teritoriile locuite de români - circumstanțe economice, sociale, politice și culturale ce încurajează apariția și dezvoltarea presei, programele editoriale - manifeste ale spiritului antreprenorial în jurnalismul autohton, influențe străine, modele culturale în evoluția presei, în deceniile de până la Unire, jurnaliști-pionieri în țările române, jurnaliști/scriitori reprezentativi, în presa începuturilor, presa emigrației (1848-1852), presa unionistă, presa antiunionistă, relația presă - Putere, în spațiul românesc, controlul publicațiilor, cenzura, libertatea presei, presa minorităților naționale în anii începuturilor, economia presei - logici comerciale și presiuni cenzoriale în presa începuturilor, circulația/distribuția presei, a tipăriturilor, până la Războiul de Independență, haina grafică a presei în anii de până la Războiul de Independență, începuturile ilustrației de presă, în spațiul românesc, începuturile publicității în presa de limbă română, Iașiul cultural și publicațiile sale memorabile.”³⁸

La congres a fost decernat, pentru prima oară, premiul „Maria Danilov”, instituit de filiala Basarabia a ARIP, în memoria colegei și neobositei cercetătoare de la Chișinău, plecată, prematur, dintre noi. Volumul congresului a fost coordonat de profesorii Gheorghe-Ilie Fârte și Rareș Obadă.³⁹

Cel de-al XIII-lea Congres Internațional de Istorie a Presei s-a desfășurat, în anul 2020, în Muntenia, în organizarea Universității din Pitești și a ARIP. A fost

³⁷ Agerpres, *Arad: Rolul presei în perioada Marii Uniri, tema dezbătută de participanții la Congresul internațional de istorie a presei*. București, 2018. Disponibil: https://www.agerpres.ro/cultura/2018/04/20/arad-rolul-presei-in-perioada-marii-uniri-tema-dezbatuta-de-participantii-la-congresul-international-de-istorie-a-presei--95003?fb_comment_id=1754250031301837_1754277361299104 (vizitat 12.03.2023).

³⁸ Balkan History Association, *Al XII-lea congres internațional de istorie a presei (12-13 aprilie 2019)* București, 2018. Disponibil: <https://www.balkan-history.com/877/> (vizitat 12.03.2023).

³⁹ Gheorghe-Ilie Fârte, Rareș Obadă (coord.). *190 de ani ce presă în spațiul de limbă română (1829-2019)*. Iași: Editura Universității „Al. I. Cuza” din Iași, 2019.

un congres atipic, deoarece, din cauza pandemiei, lucrările manifestării s-au desfășurat online. A fost abordată o temă la ordinea zilei, „Audiovizualul o istorie recentă (1928-2020)”. Direcțiile de cercetare au fost: „Începuturile radiofoniei, studii monografice, personalități reprezentative pentru perioada pionieratului, radiodifuziunea începuturilor, diversificarea emisiunilor - politică, de informare generală, pentru femei, științifice, medicale, religioase, de divertisment, 1928, 1956, 1990: România și teritoriile locuite de români - circumstanțe economice, sociale, politice și culturale ce încurajează apariția și dezvoltarea audiovizualului sau programele editoriale, influențe străine, modele culturale în evoluția presei audiovizuale.”⁴⁰

Întâlnirea de la Pitești a constituit o veritabilă reușită, ținând cont de condițiile vitrege de desfășurare, însă determinarea și entuziasmul participanților au învins pandemia. Volumul congresului a fost coordonat de către profesoara Delia Duminică, de la Universitatea din Pitești⁴¹ și a apărut la Editura Tritonic din București.

Se spera că următoarea ediție a congresului, cea de la Galați (a XIV-a), din 2021, va avea un deznodământ fericit în ceea ce privește participarea în format fizic. Din păcate, organizatorii, Universitatea „Dunărea de Jos” și ARIP, deși au mutat perioada de desfășurare a congresului, din primăvară, în toamnă, au fost siliți să transfere manifestarea în mediul online, în ultimul moment, din cauza condițiilor pandemice. Cu toate acestea, congresul a fost un real succes, la el participând 112 cercetători și cadre didactice, jurnaliști, arhiviști din zece țări. Tema întâlnirii științifice a fost: „Presa românească în perioada 1945-1989”.

În deschiderea lucrărilor congresului, președintele ARIP și organizatorul congresului de la Galați, conf. dr. habil. Cătălin Negoită, a declarat: „Manifestarea urmărește valorificarea fondurilor documentare relative la apariția și evoluția presei comuniste, în timpul și după cucerirea puterii politice de către Partidul Comunist din România, la condiția jurnalistului, obligat să se supună directivelor impuse de către decidenții politici, la modul în care a funcționat cenzura, la schimbarea limbajului jurnalistice și apariția limbii de lemn, la relația dintre presa românească și puterea politică.”⁴²

⁴⁰ G.R., *Istoria recentă a audiovizualului, tema Congresului Internațional de Istorie a Presei*. București, 2020. Disponibil: <https://www.rador.ro/2020/09/19/istoria-recenta-a-audiovizualului-tema-congresului-international-de-istorie-a-presei/> (vizitat 12.03.2023).

⁴¹ Delia Duminică (coord.). *Audiovizualul o istorie recentă*. București: Editura Tritonic, 2020.

⁴² Valentin Trușău. *Congresul Internațional de Istorie a Presei are loc la Galați. Presa românească în perioada 1945-1989, subiect de dezbatere*. București, 2022. Disponibil pe: <https://adevarul.ro/stiri-locale/galati/congresul-international-de-istorie-a-presei-are-2121488.html> (vizitat 12.03.2023).

Volumul congresului de la Galați, o lucrare monumentală, ce cuprinde peste 50 de comunicări, selectate dintre cele peste 100 prezentate la manifestarea academică, ce poartă titlul *Presa românească în comunism*, este sub tipar, la Galați University Press, fiind coordonat de Cătălin Negoită.

La congresul de la Galați au avut loc alegeri pentru conducerea Asociației Române de Istorie a Presei, conf. dr. habil. Cătălin Negoită, de la Universitatea „Dunărea de Jos”, fiind ales, în unanimitate, pentru exercitarea unui nou mandat de președinte. Totodată, au fost aleși noii vicepreședinți ai ARIP.

Anul 2022 a adus bucuria revederii colegilor din marea familie a Asociației Române de Istorie a Presei, congresul desfășurându-se în Serbia, la Novi Sad, Capitală Culturală Europeană. Organizatori au fost Universitatea din Novi Sad și Asociația Română de Istorie a Presei. Tema congresului a purtat numele „Presa românească din diaspora și exil”, iar ariile de interes au fost: „Presa exilului românesc - etape de dezvoltare, presa minorităților românești din afara granițelor, presa românească din afara granițelor în era digitalizării, presa culturală a diasporei și exilului, presa minorităților românești: forme noi de expresie în discursul literar și non-literar, reviste de succes ale diasporei și exilului, deontologie și etică jurnalistică în presa diasporei și exilului, noile tendințe de exprimare ale diasporei române, în social media, imaginea României în presa editată în afara granițelor țării.”⁴³

La congres au participat universitari, cercetători, jurnaliști din opt țări, iar tematica diversă a atras atenția colegilor, care au pendulat de la un panel la altul. Cu această ocazie, Departamentul de Limbă și literatură română din cadrul Facultății de Filosofie a Universității din Novi Sad a primit premiul „Maria Danilov”, la aniversarea a 40 de ani de existență. Trofeul, care este o copie a statuii lui Ștefan cel Mare și Sfânt, a fost înmănat colegelor noastre Virginia Popovici și Ivana Ivanici, iar spiritul domnitorului a parcurs întregul spațiu locuit de români, de la Chișinău la Novi Sad. Manifestarea s-a bucurat de prezența ambasadorului României în Republica Serbia, Silvia Davidoiu. Volumul congresului se află în pregătire, la o editură din Serbia.

Congresul Internațional de Istorie a Presei din acest an se va desfășura, în luna septembrie, la Timișoara, Capitală Culturală Europeană 2023, tema fiind „Presa studentească și școlară din România”.

⁴³ Al XV-lea Congres Internațional de Istorie a Presei, Novi Sad, 16-17 septembrie 2022. Cluj-Napoca, 2022. Disponibil pe: <https://asociatiaromanadeistoriapresei.ro/4299-2/> (vizitat 12.03.2023).

Pe măsură ce congresele ARIP adunau tot mai mulți participanți, organizatorii au dorit să ofere o cotă ridicată de audiență, prin invitarea unor personalități ale vieții culturale, care să conferențieze, în deschiderea manifestărilor academice. De-a lungul anilor, au fost prezenți la congresele asociației și au rostit discursuri zece academicieni: Eugen Simion, Marius Sala, Răzvan Theodorescu, Ioan Aurel Pop, Mihai Bărbulescu, Nicolae Edroiu, Mihai Cimpoi, Nicolae Dabija, Dan Berindei, Alexandru Zub.

Asociația Română de Istorie a Presei acordă, anual, două premii, universitarilor, cercetătorilor ori jurnaliștilor care s-au remarcat, în cercetarea de specialitate: Premiul „Nicolae Sever Cărpinișan” (filiala Dobrogea) și Premiul „Maria Danilov” (filiala Basarabia). De asemenea, ARIP are un site (asociatiaromanadeistorieapresei.ro) și editează *Revista Română de Istoria Presei*, din anul 2007. În acest moment, este sub tipar un număr special al revistei, de 500 de pagini, redactorul-șef al publicației fiind Răduț Bîlbîie, iar director Cătălin Negoită.

Concluzii

Asociația Română de Istorie a Presei și-a câștigat un binemeritat loc în galeria organizațiilor academice cu activitate constantă, în vederea umplerii golurilor serioase în domeniu, a contribuit la reconstituirea unui impresionant puzzle, ce cuprinde oameni, locuri, idei, publicații. Asociația numără, în acest moment, peste 100 de membri, are numeroase personalități în calitate de membri de onoare, este coorganizator al altor manifestări științifice, naționale și internaționale, în colaborare cu academii, universități, institute de cercetare din spațiul istoric românesc. Filialele din R. Moldova, R. Serbia, Ungaria, Ucraina, funcționează cu succes, iar în acest moment se intenționează deschiderea unor noi filiale, în Austria, Israel, Franța și Statele Unite ale Americii.

ARIP are ușile deschise pentru orice pasionat de istoria presei care dorește să intre în rândurile sale, iar faptul că, în ultimii ani, mulți tineri cercetători au devenit membri ai asociației nu poate decât să ne bucure. Este un semnal clar că istoria presei și-a găsit locul în cadrul cercetării academice de ținută și că reușitele sale, concretizate în studiile publicate, întăresc importanța acestui domeniu de graniță între istorie și presă.

Bibliografie

Monografii:

1. ANTIP C. *Istoria presei române*. București: Editura Academia „Ștefan Gheorghiu”, Facultatea de Ziaristică, 1979. 320 p.

2. BÎLBÎE R., ȘPERLEA F., TEODOR M. (coord.). *Jurnalismul o preocupare a elitei*. București: Editura Tritonic, 2013. 428 p.
3. DAVID I., MILIVOIEVICI V. (coord.). *Tradiții ale presei științifice*. București: Editura Academiei Române, Timișoara: Editura David Press Print, 2016. 604 p.
4. DUMINICĂ D. (coord.). *Audiovizualul o istorie recentă, (1928-2020)*. București: Editura Tritonic, 2021. 464 p.
5. FÎRTE G.I., OBADĂ R. (coord.). *190 de ani de presă în spațiul de limbă română (1829-2019), Lucrările celui de-al XII-lea Congres de Istorie a Presei Românești*. Iași: Editura Universității „Al. I. Cuza” din Iași, 2019. 452 p..
6. GREC M. (coord.). *Presa Marii Uniri*. Arad: „Vasile Goldiș” University Press, 2018. 536 p.
7. GROSSU S. (coord.). *Mass-media: între document și interpretare, Studii de cercetări și istorie a presei*. Chișinău: Centrul editorial-poligrafic al USM, 2012. 464 p.
8. LĂPUȘAN A., LAZĂR C. *Presa română interbelică între mitologizare și recuperare critică, Studii de cercetări și istorie a presei prezentate la cel de-al IV Congres Național de Istorie a Presei*. Constanța: Ovidius University Press, 2011. 288 p.
9. NEGOIȚĂ C., ILIE Z. (coord.). *Presa Primului Război Mondial*. București: Editura Tritonic, 2015. 596 p.
10. PETCU M., *Studii și cercetări de istorie a presei*. Arad: Editura „Vasile Goldiș” University Press, 2008. 316 p. .
11. RUSU-PĂȘĂRIN G. *Presa locală și regională românească în context european, Studii de cercetări și istorie a presei*. Pitești: Editura Independența Economică Publishing, 2010. 252 p.
12. SELEJAN A. *Glasul PATRIEI un „cimitir al elefanților” în comunism*. București: Editura Vreamea, 2012, 168 p.
13. ȚĂGȘOREAN C., RAD I. (coord.). *Tradiții ale presei religioase*. Cluj-Napoca: Editura Presa Universitară Clujeană, 2017. 784 p.
14. UNIVERSITATEA „PETRE ANDREI” DIN IAȘI, ASOCIAȚIA ROMÂNĂ DE ISTORIE A PRESEI, *Studii și cercetări de istorie a presei, vol. II*. Iași: Editura Junimea, 2009. 416 p.
15. ZAINEA I., LAZA I., MENESI B. UNGUR-BREHOI C. *Presa Culturală*. Oradea: Editura Universității din Oradea, 2015. 431p.

Capitole în monografii și culegeri:

1. PETCU M. *Învățământul jurnalistic din România. O cronologie*. În: I. RAD (coord.), *Industria media. Învățământul jurnalistic*. București: Editura Tritonic, 2014. p. 478.

Articole:

1. BRUCAN S. *Trădătorii clasei muncitoare vor fi nimiciți!*. În: *Scînteia*, anul I (1944), nr. 96, 29 decembrie.
2. RAD I. *La început de drum*. În: *Revista Română de Istoria Presei*, Anul I (2007), nr. 1. ISSN 1843-0309
3. REDACȚIA, *Veniți acasă!* În: *Glasul PATRIEI*, an 1(1955), nr. 1, 10 decembrie.

Surse Web:

1. ADEVĂRUL, *Congres Național de Istorie a Presei la Constanța*. București, 2011. Disponibil: <https://adevarul.ro/stiri-locale/constant/congres-national-de-istorie-a-presei-la-constant-934154.html> (vizitat 12.03.2023).
2. AGERPRESS, *Arad: Rolul presei în perioada Marii Uniri, tema dezbătută de participanții la Congresul internațional de istorie a presei*. București, 2018. Disponibil: https://www.agerpres.ro/cultura/2018/04/20/arad-rolul-presei-in-perioada-marii-uniri-tema-dezbatuta-de-participantii-la-congresul-international-de-istorie-a-presei--95003?fb_comment_id=1754250031301837_1754277361299104 (vizitat 12.03.2023).
3. ALTMARIUSPRESS, *Congresul Național de Istorie a Presei, Ediția a VI-a, București, 18-20 aprilie 2013*. 2013. Disponibil: <https://altmarius.ning.com/profiles/blogs/congresul-national-de-istorie-a-presei-editia-a-vi-a-bucuresti-18> (vizitat 12.03.2023).
4. ARIP, Cluj-Napoca. Disponibil: <https://asociatiaromanadeistoriapresei.ro/> (vizitat 10.03.2023).
5. ARIP, *AL XV-LEA CONGRES INTERNAȚIONAL DE ISTORIE A PRESEI, GALAȚI, 16-17 SEPTEMBRIE 2022*, Cluj-Napoca, 2022. Disponibil: <https://asociatiaromanadeistoriapresei.ro/4299-2/> (vizitat 12.03.2023).
6. BALKAN HISTORY ASSOCIATION, *Al XII-lea congres internațional de istorie a presei (12-13 aprilie 2019)* București, 2018. Disponibil: <https://www.balkan-history.com/877/> (vizitat 12.03.2023).
7. CANȚÎR A. BARBĂROȘIE L, *Istoria presei și presa în istorie*. Republica Moldova, 2012. Disponibil: <https://moldova.europalibera.org/a/24560655.html> (vizitat 12.03.2023).
8. CHICU A. *Al treilea Congres Național de Istorie a Presei, găzduit de Pitești*. Constanța, 2010. Disponibil: <https://m.ziuaconstant.ro/stiri/cultura/al-treilea-congres-national-de-istorie-a-presei-gazduit-de-pitesti-87242-272314.html> (vizitat 12.03.2023).
9. G.R., *Istoria recentă a audiovizualului, tema Congresului Internațional de Istorie a Presei*. București, 2020. Disponibil: <https://www.rador.ro/2020/09/19/istoria-recenta-a-audiovizualului-tema-congresului-international-de-istorie-a-presei/> (vizitat 12.03.2023).
10. MAGAZIN ISTORIC, *Congresul Național de Istorie a Presei ediția a IX-a*. 2016. Disponibili: <https://magazinistoric.ro/congresul-international-de-istorie-a-presei-editia-a-ix-a/> (vizitat 12.03.2023).
11. MUREȘAN D. *Sălăjeni la primul Congres Național de Istorie a Presei*. Zalău, 2008. Disponibil: <https://www.magazinsalajejan.ro/cultura/salajeni-la-primul-congres-national-de-istoria-presei> (vizitat 12.03.2023).
12. NAPOCANNEWS, *Al VII-lea Congres Național de Istorie a Presei*. Cluj-Napoca, 2014. Disponibil: <http://www.napocanews.ro/2014/04/al-vii-lea-congres-national-de-istorie-a-presei-2.html> (vizitat 12.03.2023).
13. REDACȚIA Cluj24.ro., *File de istorie/ Procesul ziaristilor „criminali de război și vinovați de dezastrul țării” – 30 mai 1945*. Cluj-Napoca, 2020. Disponibil: <https://cluj24.ro/file-de-istorie-procesul-ziaristilor-criminali-de-razboi-si-vinovati-de-dezastrul-tarii-30-mai-1945-8959.html> (vizitat 12.03.2023).

14. [SOCIETATEA DE ȘTIINȚE ISTORICE DIN ROMÂNIA](#), *Congresul Național de Istorie a Presei 2017*. București, 2017. Disponibil: <https://ssir.ro/blog/2017/01/06/congresul-national-de-istorie-a-presei-2017/> (vizitat 12.03.2023).
15. TRUFASU V. *Congresul Internațional de Istorie a Presei are loc la Galați. Presa românească în perioada 1945-1989, subiect de dezbatere*. București, 2022. Disponibil pe: <https://adevarul.ro/stiri-locale/galati/congresul-international-de-istorie-a-presei-are-2121488.html> (vizitat 12.03.2023).
16. UNIVERSITATEA OVIDIUS, *Congres Internațional de Istorie a Presei - 27.03.2009*. Constanța, 2009. Disponibil: <https://www.ziuaconstanta.ro/informatii/universitatea-ovidius-comunicate/congresul-international-de-istorie-a-presei-27-03-2009-252100.html> (vizitat 12.03.2023).
17. V.B., *Presa culturală, celebrată de Asociația Română de Istorie a Presei*. București, 2015. Disponibil: <https://www.rador.ro/2015/04/24/presa-culturala-celebrata-de-asociația-romana-de-istorie-a-presei/> (vizitat 12.03.2023).